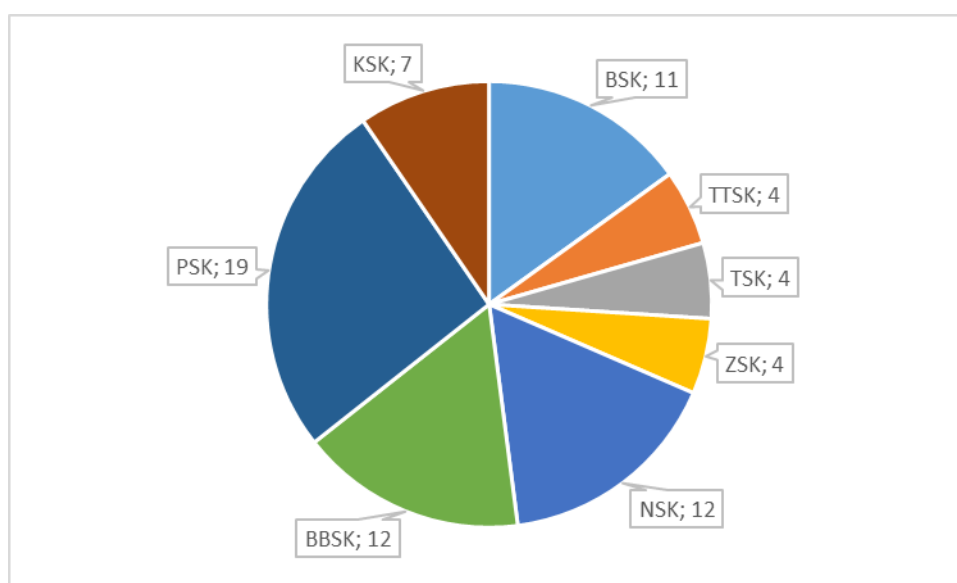
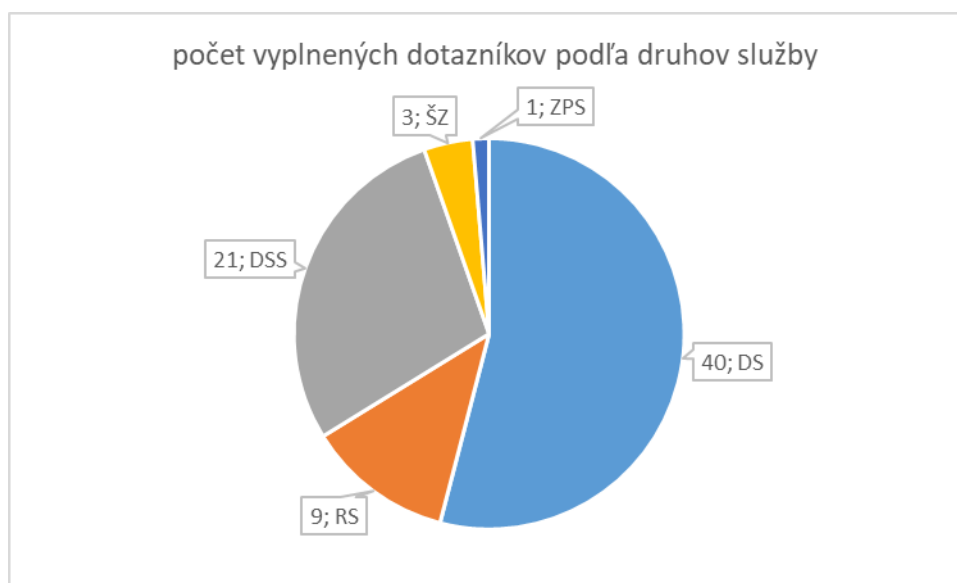

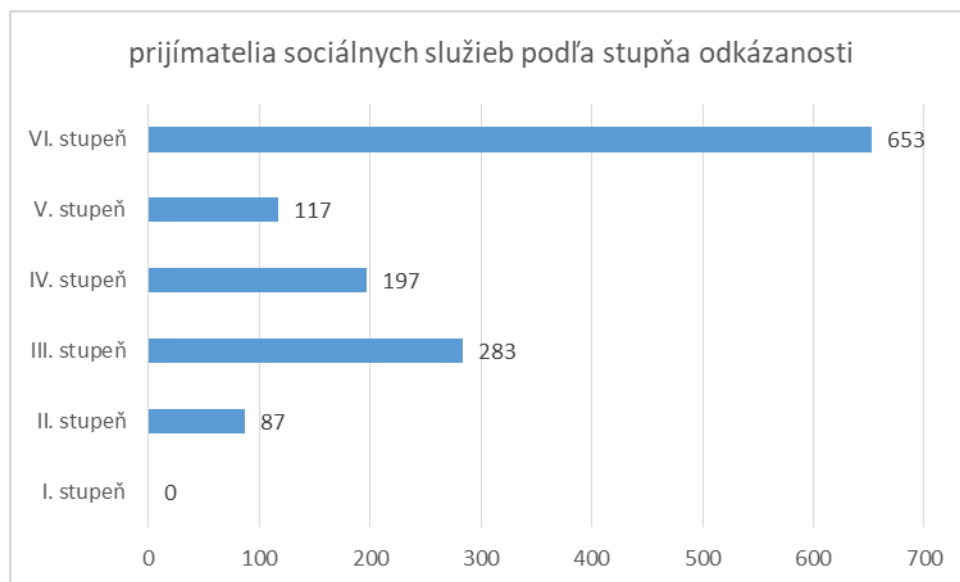
„Dopad novely zákona o sociálnych službách na ambulantné sociálne služby“

V tejto krátkej správe chceme zhrnúť len základné dáta, ktoré sme z dotazníkov získali. Z celkového počtu 68 vyplnených dotazníkov sme získali informácie o 74 službách, keďže niektorí poskytovatelia prevádzkujú viacero ambulantných služieb. Viac ako polovica sa týkala **denných stacionárov**, ďalšou významnou skupinou boli **domovy sociálnych služieb**.

Najviac odpovedí prišlo z Prešovského samosprávneho kraja, najnižšiu odozvu sme mali zo Západného a Severného Slovenska. V tomto kontexte chceme upozorniť, že v ŽSK všetky 4 denné stacionáre, ktoré odpovedali na dotazník, ukončili svoju činnosť k tomuto roku. Spolu ide o 60 prijímateľov tejto služby.

Celkový počet klientov, ktorým opýtaní poskytovatelia, poskytujú sociálnu službu je 1337. Takmer 49% všetkých klientov je odkázaných na najvyššiu mieru podpory v stupni VI.

V nasledujúcej tabuľke predstavujeme celkové zhrnutie. Uvedomujeme si, že nejde o reprezentatívnu zložku, najmä v službách, kde bolo menej odpovedí (ŠZ, ZpS). Služby sú zoradené podľa početnosti odpovedí.

Priemerný pokles príjmu v % na klienta je vypočítaný z údajov, tak, že sme extrémne údaje nebrali do úvahy. Tieto odchýlky mohli byť dané chybou, neporozumením výpočtu pre MPSVR (napr. uvedením plnej kapacity v žiadosti aj pri predpoklade, že sa im nepodarí naplniť kapacitu), špecifickou situáciou poskytovateľa a pod. Tieto odchýlky uvádzame ako maximálne resp. minimálny pokles (nárast).

Druh služby	Priemerný pokles príjmu v % na klienta	Maximálny pokles príjmu v % na klienta	Minimálny pokles príjmu resp. nárast v % na klienta
Denný stacionár	-31,66 %	-46,80 %	+21,16 %
Domov sociálnych služieb	-14,93%	-43,51%	334,90%
Rehabilitačné stredisko	-11,04 %	-49,83%	158,82%
Zariadenia pre seniorov	-38 %	-38 %	-38 %
Špecializované zariadenie	-10 %	- 27 %	208 %

V dotazníku sme položili poskytovateľom aj nasledovné otázky:

- 1. Dostali ste v roku 2017 od príslušnej obce alebo VÚC finančný príspevok na prevádzku (ďalej len FPP)?**
- 2. Komunikovali ste s nimi ohľadom finančného príspevku na prevádzku na rok 2018? Máte nejaký prísľub?**
- 3. Aký dopad bude mať novela na Vašu organizáciu – (ne)ukončíte služby v roku 2018?**

Z odpovedí na otázku č.1 sme vyseletovali nasledovné okruhy:

- Poskytovatelia sociálnej služby, ktorí patria pod kompetenciu VÚC (hlavne DSS, ŠZ, RS) väčšinou dostali v minulom roku (2017) FPP od VÚC
- Väčšina poskytovateľov sociálnych služieb (hlavne typu Denný stacionár), ktorí patria do kompetencie obce, nedostali v roku 2017 od obce žiadny príspevok (poznámka: čo je prirodzené, lebo v roku 2017 obce túto povinnosť pre službu Denný stacionár nemali stanovenú zákonom); napriek tomu v jednej odpovedi zaznelo, že obec ich podporila už v roku 2017

Z odpovedí na otázku č.2 sme vyseletovali nasledovné okruhy:

- Z poskytovateľov sociálnej služby, ktorí patria pod kompetenciu VÚC (hlavne DSS, ŠZ, RS) má väčšina prísľub, že dostanú FPP (napr. vo výške roku 2017) alebo už podpísali konkrétnu zmluvu o poskytnutí FPP; z jednej odpovede vyplynulo, že VÚC jednoznačne uviedlo, že nebude podporovať danú službu cez FPP
- Väčšina poskytovateľov sociálnych služieb (typu Denný stacionár), ktorí patria do kompetencie obce, už rokovala s príslušnou obcou, príp. si písomne podali žiadosť ; reakcie obcí sa veľmi líšili a je ich možné rozdeliť do nasledovných skupín:
 - Nedostali doteraz žiadnu odpoveď
 - Dostali prísľub alebo ešte komunikujú/vyjednávajú
 - Obec prisľúbila podporu, ale nie je známe v akej výške, obec poskytne neadekvátny FPP (napr.24 eur na klienta, nie v požadovanej výške alebo len na 6 mesiacov)
 - Obec oznámila, že nepodporí neverejného poskytovateľa
 - Obec nemá dostatok finančných prostriedkov/finančné možnosti jej neumožňujú podporu,
 - Obec má svoje DS, neverejných poskytovateľov DS nepodporia
 - Z jednej odpovede dokonca vyplynulo, že obce ani „netušia, že sa ich zákon o sociálnych službách nejako dotýka, tobôž nie o financovaní sociálnych služieb“
 - Nekomunikovali s obcou, lebo už skončili poskytovanie sociálnej služby
- Len v dvoch odpovediach zaznelo, že by VÚC (BBSK) uvažovalo aj o podpore sociálnej služby typu napr. DS, ktorá nepatrí do kompetencie VÚC, a to aj v závislosti od toho ako sa zachovajú obce a mestá (t. j. či ich budú financovať).

Z odpovedí na otázku č.3 sme vyseletovali nasledovné okruhy:

- Poskytovatelia sociálnych služieb najčastejšie odpovedali, že ak ich obec alebo mesto nepodporí formou FPP alebo dostanú výrazne nižšiu finančnú podporu alebo ak veľmi neskoro dostanú podporu, ukončia, resp. budú nútení ukončiť svoju činnosť
- Viacerí oznámili, že skončili alebo skončia poskytovanie danej sociálnej služby k rôznym dátumom (30.6. 2017, 31.12. 2017, 1.1. 2018, 1.1. 2019, 30.4. 2018, máme rezervu na 2 mesiace, uvidíme ako to bude do 30.6. 2018) alebo neuviedli síce dátum, ale oznámili, že skončia poskytovanie sociálnej služby
- Niektorí nevedeli v súčasnej situácii na otázku odpovedať
- Viacerí poskytovatelia, ktorí odpovedali na túto otázku záporne (neukončia činnosť), však uvádzali dôsledky a niektorí aj opatrenia, ktoré budú musieť prijať, aby mohli pokračovať v poskytovaní sociálnych služieb
 - Podfinancovanie miezd odborných zamestnancov
 - Neadekvátne mzdové ohodnotenie odborných zamestnancov
 - Neplnenie personálnych štandardov
 - Nevhodné zaraďovanie klientov do príslušných stupňov odkázanosti (hlavne u ľudí s duševnými ochoreniami je tendencia stanoviť nízky stupeň odkázanosti) - dôsledkom je nižší príspevok
 - Zvýšenie úhrady pre klientov
 - Zníženie miezd zamestnancov s rizikom ich odchodu
 - Záchrana, že popri ambulantnej poskytujú aj pobytovú sociálnu službu
 - Prepúšťanie zamestnancov a kumulácia viacerých činností na jedného zamestnanca
 - Zníženie kapacity zariadenia
 - Rokovanie s klientmi a s ich rodinnými príslušníkmi o nevyhnutnosti navštevovať DS každý deň, resp. pravidelne (poznámka: vzhľadom na riziko zníženia finančného príspevku pre neobsadenosť miest, kde novela vyžaduje prítomnosť 20 dní a 80 hodinový rozsah pre klienta)
 - Niektorí vyjadrujú nádej, že im MPSVR alebo VÚC pomôže
 - Úsilie získať sponzorské dary

Záverom by sme radi pre Vašu informáciu uviedli, že s cieľom komplexne posúdiť súčasnú situáciu v ambulantných sociálnych službách, osobitne v Denných stacionároch, ktoré signalizujú najviac problémov s financovaním v dôsledku zavedenia zmien novelou zákona o sociálnych službách, sme okrem Vami poskytnutých údajov, vychádzali aj z dostupných štatistických údajov a z údajov poskytnutých ďalšími jednotlivcami. Ide o nasledovné údaje:

Z údajov Centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb vyplýva, že v súčasnosti (zistované k 7. 2. 2018) je zaregistrovaných 375 poskytovateľov sociálnej služby Denný stacionár. Od začiatku

existencie evidovania tejto sociálnej služby ich pôvodne bolo celkom zaregistrovaných 499. To znamená, že v priebehu rokov ich zaniklo z rôznych dôvodov celkom 124. Je potrebné uviesť, že počet 375 registrovaných Denných stacionárov nemusí byť smerodajný, nakoľko v tomto počte môžu byť stále aj poskytovatelia tých denných stacionárov, ktoré síce už v súčasnosti (2018) neposkytujú sociálnu službu/ukončili svoju činnosť, ale neboli doteraz vymazaní z registra, pretože z rôznych dôvodov čakajú na nejaké zmeny, ktoré by im umožňovali pokračovať v činnosti. Platná právna úprava im totiž umožňuje neposkytovať sociálnu službu po dobu najdlhšie 6 mesiacov a až po uplynutí tejto lehoty budú vyšším územným celkom vymazaní z registra poskytovateľov sociálnych služieb. V tomto kontexte sú dôležité aj individuálne získané údaje zo začiatku februára 2018, keď len v Prešovskom a Košickom samosprávnom kraji v roku 2018 ukončilo svoju činnosť cca 80 Denných stacionárov, čo je však dôležitejšie, že v týchto zariadeniach bola poskytovaná sociálna služba pre cca 2400 klientov.

Určitý obraz o situácii denných stacionárov poskytujú aj údaje súvisiace s poskytovaním finančného príspevku na financovanie denných stacionárov zo strany MPSVR. Je potrebné uviesť, že v priebehu rokov 2015 až 2017 enormne vzrastal počet klientov, na ktorých bol finančný príspevok z MPSVR poskytovaný. Pokiaľ v roku 2015 to bolo 3 170 klientov, v roku 2016 už 6 670 klientov a v roku 2017 až 9 402 klientov, resp. počet miest v denných stacionároch.

Z hľadiska počtu žiadateľov v roku 2017 bolo 73 verejných poskytovateľov Denného stacionára s kapacitou 1410 miest a 300 neverejných poskytovateľov s kapacitou 7992 miest. Ak porovnáme počet žiadateľov o finančný príspevok z MPSVR s počtom žiadateľov o tento príspevok v roku 2018, je zrejme, že nastal značný pokles, osobitne zo strany neverejných poskytovateľov, nakoľko ich počet sa znížil v roku 2018 o 122. V porovnaní s verejnými poskytovateľmi, kde počet klesol len z počtu 73 na 65 poskytovateľov, ide o výrazný pokles práve u neverejných poskytovateľov. Pri porovnávaní roku 2017 a 2018 celkovo klesol počet žiadateľov o finančný príspevok z MPSVR na denné stacionáre o 130 poskytovateľov.

Dôvody, ktoré by preukazovali vyššie uvedené všeobecné zníženie počtu poskytovateľov denných stacionárov v SR, nie sú však analyticky podložené. Môžeme len vychádzať z predpokladu, že viacerí poskytovatelia denných stacionárov ukončili svoju činnosť/ukončia svoju činnosť z dôvodu, že nespĺňajú všetky zákonom ustanovené podmienky na poskytovanie danej sociálnej služby (zistené aj monitoringom MPSVR), ale aj z toho dôvodu, že pokiaľ obecné/verejné denné stacionáre mali a majú záruku financovania zo strany obecného/mestského rozpočtu, mnohí neverejní poskytovatelia, napriek tomu, že poskytujú kvalitné sociálne služby, bez takejto podpory z verejných zdrojov z úrovne lokálnej samosprávy, nie sú, resp. nebudú schopní pokračovať vo svojej činnosti.

Lýdia Brichtová, Maria Machajdíkova, Bratislava, 18. 2. 2018

Zdroj: Prieskum SocioFóra o dopadoch novely zákona č. 448/2008 na financovanie sociálnych služieb, február 2018